

Pientalo villAma meren rannalla

Betoniminimalismia

Sirkka Saarinen, toimitaja

Pientalo villAma Hirvensalossa, Turun saaristomaisemassa, yllättää. Perinteisen pitsihuvilan sijasta tilaaja halusi kodin betonista. Tuloksena oli muodoiltaan minimalistinen, kallioiseen rinteeseen luontevasti istuva, tyylikäs rakennus.

Talon rakennuttaja *Kari Leino* esitteli kotia, jossa perhe jo tyytyväisenä asuu, Design Betoni-seminaarissa tammikuussa.

VillAman tilaajalla oli tulevasta kodista vahva visio. Sitä oli Kari Leinon mukaan kypsytelty liki kymmenen vuotta. Rakentamisvaihe oli sitten nopea, yhdeksän kuukautta.

Talo toteuttivat ammattilaiset: arkkitehtina *Pekka Mäki Sigge Oy:stä*, rakennesuunnittelijana *Insinööritoimisto Ari Lindroos Oy*, urakoitsijana *S. Tikakoski Oy*, betonielementit valmisti *Betoniluoma Oy*.

Kohde sijaitsee Hirvensalon Haarlassa, meren rannalla. Tontti on vanhalla rantakaava-alueella, jolla ei ollut materiaaliin tai ulkomuotoon liittyviä kaavamääräyksiä. Rakennusvalvonnassa ja julkisivulautakunnassa "erilaista" kohdetta käsiteltiin useita kertoja ja suhtautuminen moderniin ja rohkeaan arkkitehtuuriin oli alusta alkaen kaupungin puolelta hyvin positiivista.

Teollisen ja kodikkaan liitto

– Lähtökohtana oli, ettei rakennuksen materiaaleista ja kalusteista näy, millä vuosikymmenellä ne on tehty. Se ei vanhene visuaalisesti, vaan kokonaisuus kestää hyvin aikaa ja näyttää ajattomalta myös 50 vuoden päästä Kari Leino kertoo. Ekologisuus voi materiaalivalintojen lisäksi olla myös muotoilullista; ajaton arkkitehtuuri pidentää tuotteen elinkaarta.

Muita selkeitä lähtökohtia olivat suorat horisontaaliset linjat, laatikkomaisuus ja tietynlainen keveys, jota katosta riippuva takka, olohuoneen seinään kiinnitetty hyllykkö sekä

Artikkelin valokuvat: Vesa Loikas

1

2

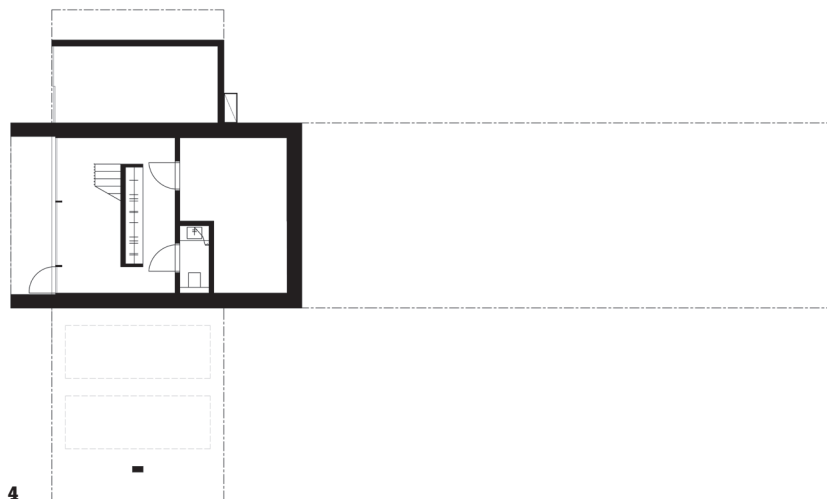
3

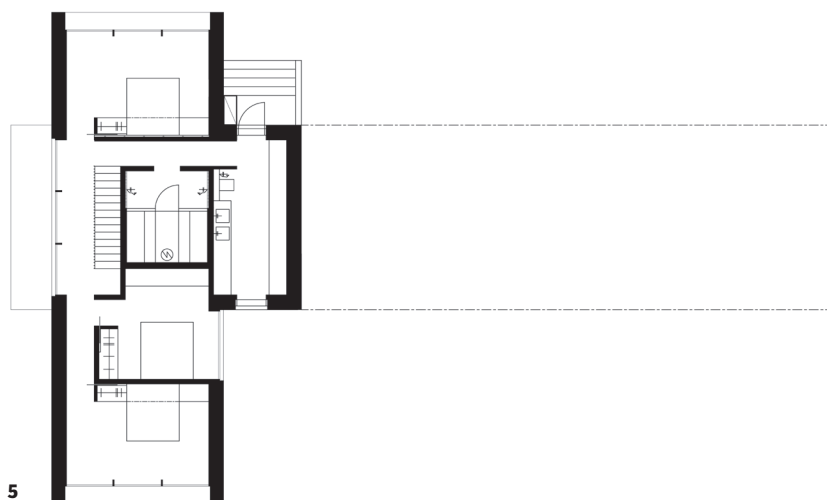
1 Huurteinen talvimaaisema heijastuu betonipinnoista.

2 Sisääntulojulkisivu

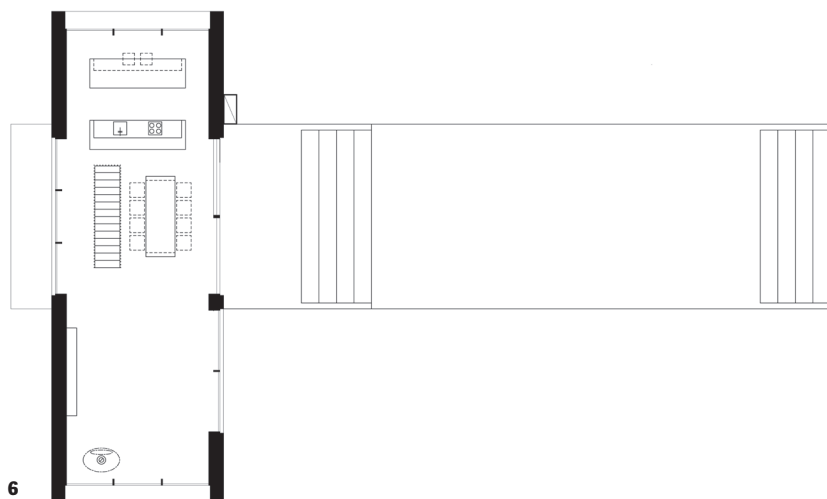
3 Leveä portaikko johdattaa kallioiselle terassipihalle.

4

5

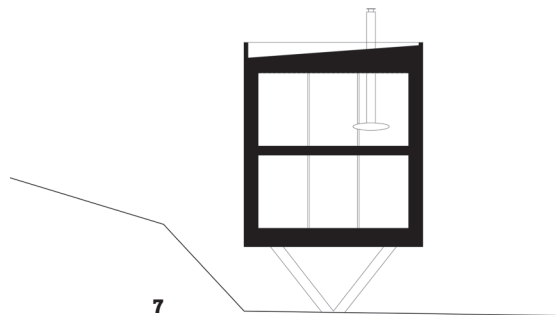
6

4 Pohjakerros

5 Toinen kerros

6 Kolmas kerros

7 Leikkaus

7

8 Keittiö

isot ikkunapinnat korostavat. Kaarevia muotoja villAma ei juuri löydy.

– Teollinen, krouvi, luostarimainen, ovat adjektiiveja, joilla Kari Leino kuvailee villAman tyyliä. – Tyyli jatkuu kalusteissa: keittiön saareke ja iso pöytä samoin kuin ulkoterrassin pöydät ja penkit, on nekin valettu betonista. Sisään käyntiin ohjaa leveä betoniportaikko. Sisällä puolestaan betoniportaat leijuvat kevyesti ulokkeina seinästä. Portaiden kaidemateriaalina käytetty käsittelemätön teräs korostaa kohteen teollista ilmettä.

– Yllättävästi myös familiaari, kodikas, kuvailee puolestaan Pekka Mäki. – Minulle tämä oli ensimmäinen betonipientalo. Erikoisen kohde on herättänyt huomiota, itselle suunnittelusta jäi hyvät fiilikset. Tilaaja tiesi mitä halusi ja hankkeessa väistämättä eteen tulevat kompromissitkin ratkottiin hyvässä yhteistyössä.

– Betonin rinnalla isossa roolissa on toinen kova materiaali lasi. Sisätiloissa kovia materiaaleja pehmentää öljytytty puulattia. Materiaalit tukevat hyvällä tavalla toisiaan, hän toteaa.

VillAman huoneala on 162 neliötä, kerroksia on kolme. Ulospäin näkyvin osa on betonikuutio, suorakaide, jossa on olohuone ja päädyssä seinän kokoinen ikkuna. Samalla se muodostaa ulkokatoksen autoille.

Tilaaja olisi halunnut betonikuution leijumaan ulokkeena. Rakenteellisesti ja myös kustannusten kannalta oli kuitenkin järkevää

9

10

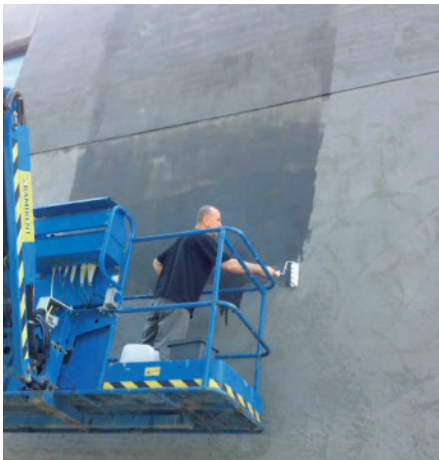
9 Ruokailutilssa on näyttävä betoninen ruokapöytä

10 Olohuoneen ja ruokailutilan avarat näkymät

11

Työmaa- ja tehdaskuvat: Kari Leino

12

11 Betoniluoman kokonaispakettiin kuului myös erikoiselementtejä, kuten näyttävä V-pilari ja seinästä ulokkeina tulevat porraselementit sekä välitystuotteina ontelolaatat. Betoniluoma asensi kaikki elementit.

12 Julkisivuihin telattiin impregnointiaine, joka suojaa ilman epäpuhtauksilta.

13 V-pilarielmentin valmistusta tehtaalla.

14 Ulkoportaan pieliementin muotti raudoitukseen tehtaalla.

15 Julkisivupiirustukset

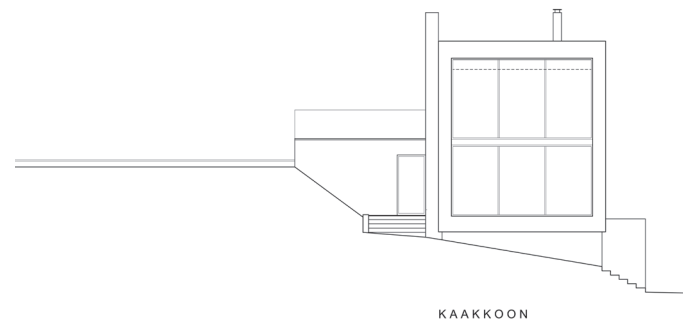
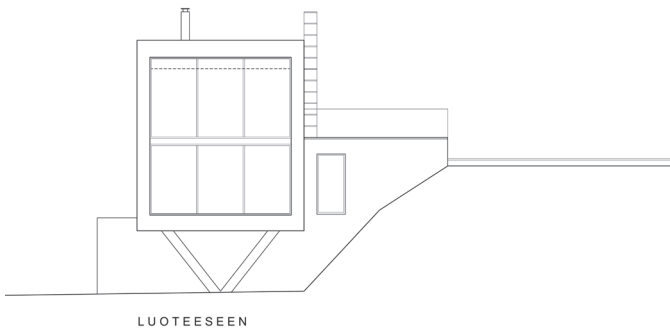
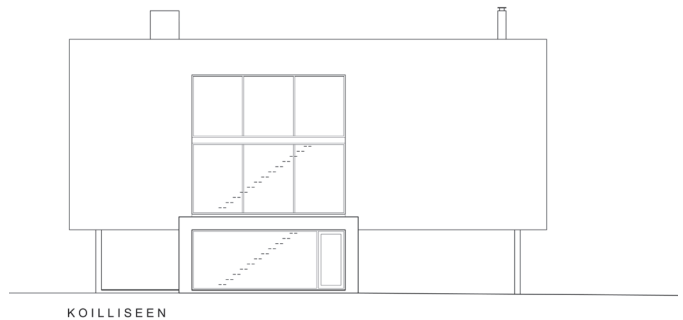
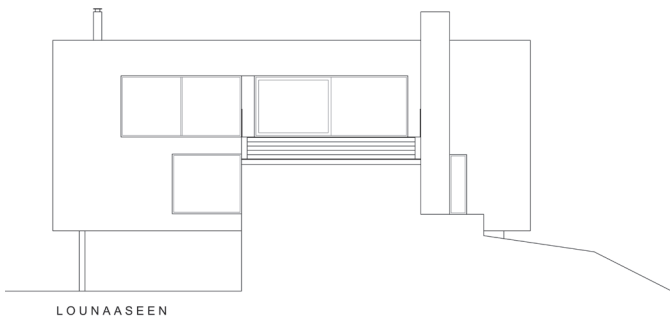
16 Kaikki betonipinnat ovat villAmassa näkyvillä. Tehtaalta lähtiessä valmiit betonipinnat tuli suojata ja huomioida myös kuljetuksessa ja asennuksessa. Betoniporraslankut on kiinnitetty betoniseinästä.

13

14

15

tukea uloke. Uloke tuettiin V-muotoisella kannatinpilarilla. – Hyvä ratkaisu myös arkkitehtonisesti, Pekka Mäki arvioi lopputulosta.

Elementeistä

Alkuperäinen, klubiaskin kanteen hahmoteltu tyyli säilyi, vaikka pientalorakentajan arki tarkoittaa myös karsimista ja kompromisseja.

Runkomateriaali pysyi betonina, mutta toteutus vaihtui paikallavalusta elementeiksi. Lopputulosta sekä Kari Leino että Pekka Mäki kiittelevät.

Kaikkien betonielementtien mittatarkkuuteen ja laadukkuuteen asukkaat ovat erittäin tyytyväisiä. Myös aikataulut pitivät hyvin projektin aikana. – Minulle tärkeää oli nimenomaan betonin oikea harmaus, Kari Leino korostaa. Oikea mustan pigmentin määrä löytyi Betoniluoman tekemistä mallikappaleista. – Ja mikä tärkeintä sävy pysyi samana kaikissa elementeissä.

Betoniluoman *Mikko Torvela* puolestaan toteaa, että niin sen pitää pysyäkin.

Ulko- ja väliseinäelementtien lisäksi Betoniluoman kokonaispakettiin kuului erikoiselementtejä, kuten näyttävä V-pilari ja seinästä ulokkeina tulevat porraselementit sekä välitystuotteina ontelolaatat. Betoniluoma myös asensi kaikki elementit.

Vaativinta elementintekijälle oli Torvelan mukaa se, että kaikki betonipinnat jäivät näkyville. Ne olivat siis tehtaalta lähtiessä valmiita betonipintoja, mikä piti myös kuljetuksessa ja asennuksessa ottaa huomioon.

16

17

17 Pohjakerroksen sisääntuloaula.

18

18, 19 Wc-tilojen betonitasot sekä keittiön saarekkeet ja ruokapöytä valettiin paikan päällä. Suojapinnoitteen tasoihin, kosteiden tilojen lattioihin ja suihkuseiniin teki Lattiamies.

19

– Elementin vanerimuottipinta tuli sisäpinnaksi, ulkopinta teräshierrettiin käsin ja karhennettiin kevyesti hiomalla.

Näyttävässä V-pilarissa on teräksinen palkkiosa. Elementti koottiin valmiiksi tehtaalla. Ratkaisu oli onnistunut; sisätiloissa, tasaisissa olosuhteissa siitä saatiin mittatarkka, työmaolosuhteissa se olisi ollut vaikeampaa.

VillAma oli Torvelan mukaan elementtivalmistajalle mielenkiintoinen kohde. Eväät tekemiselle olivat sikäli hyvät, että alusta lähtien oli hyvin tiedossa mitä haettiin. Myös yhteistyö osapuolien välillä sujui kiitettävän hyvin.

Listaton talo

Minimalismi tarkoittaa villAman sisällä myös sitä, että listoja ei ole, ei myöskään johtoja näkyvillä. – Kaikki, pistorasioista ovipuhelimen upotukseen, sijoitettiin elementtisuunnittelussa oikeille paikoilleen. Kolmannen kerroksen keittiön putkituksia varten rakennuksen viereen tehtiin tekniikkakuilu, jonka kautta putkitukset vietiin kerroksiin. Näin saatiin luotua ylimpään kerrokseen, jossa sijaitsevat keittiö, ruokailutila sekä olohuone, täysin avoin ja yhtenäinen tila, josta avautuu näkymät kaikkiin ilmansuuntiin.

20

Television koko päätettiin etukäteen ja sille valettiin elementtiin oikeankokoinen upotus putkituksineen. Minimalistista kalustusta tukee myös seinähyllä, joka kätkee taakseen kaiken elektroniikan, jolloin esimerkiksi kaiuttimiaakaan ei ole näkyvissä.

Alakerran valettu katto on jätetty paljaaksi. Muissa kerroksissa äänimaailmaa on pehmennetty akustiikkalevyillä. Alun perin asukkaat aprikoivat mahdollisia akustiikkaongelmia paljaiden kivipintojen takia. – Knaufin Heradesign-akustiikkalevyillä tältä ongelmalta vältyttiin. Asumismukavuuden kannalta tällä oli suuri merkitys lopputulokseen, kertoo Leino. Levyt maalattiin asiakkaan toiveiden mukaan jo Itävallassa Heradesignin tehtaalla ja näin varmistettiin visuaalisesti yhteensopiva lopputulos harmaiden betonipintojen kanssa.

Julkisivuihin Kari Leino telasi itse suojaksi impregnointiaineen, joka suojaa ilman epäpuhauksilta. Teflonmaisen pinnan ansiosta julkisivun sävy ei tummu sateellakaan.

20 Olohuoneen audiokalusteilla on oma paikkansa betoniseiniin tehdyissä upotuksissa.

21 Isoista ikkunoista valo tulvii sisään.

21

22

23

24

25

26

Concrete minimalism: VillAma by the sea

VillAma is a surprising villa in the archipelago environment in the Hirvensalo area in Turku. Instead of a traditional villa with lacy decorations, the owner wanted a concrete home. The result was an elegant building of minimalistic forms, naturally adapted to the rocky hillside.

The starting point of design was to use building materials and fixtures that do not reveal the decade of their manufacture. The building will not become visually aged. Another starting point was a box-like appearance with direct lines. There are hardly any curved forms in VillAma.

The industrial style continues in the fixtures: the kitchen island and the large table as well as the tables and benches on the outdoor terrace are also concrete structures.

The most dominant feature on the outside of the three-storey house is a concrete cube, a rectangular space that contains the living room, with a full-width window at one end. The cantilever is supported by a column in V shape.

VillAma was built of precast concrete units. All the concrete surfaces were left in sight. In other words, they were finished surfaces when they were sent from the factory and this had to be taken into consideration during transport and installation. The surface produced against the plywood formwork was used as the interior surface; the external surface was trowelled manually and roughened lightly by grinding.

The impressive V column has a beam section of steel. The column was assembled in the factory.

27